

KROATA ESPERANTISTO

Redaktorino: Danica de Bedeković,
Zagreb, (Kroatujo) Zrinjski trg No. 16.
Eldonejo kaj administracio: Librejo
Josip Sokol, Zagreb, Bosanska ul. 21.

OFICIALA ORGANO DE LA „DRUŠTVO HRVATSKIH ESPERANTISTA“
APERAS LA 20-an DE ĈIU MONATO.

Abonoj:

Austrujo-Hungarujo: 1 jaro K 4.—, 1/2 jaro K 2.—

Membroj de D. H. E.: 1 > 3.—, 1/2 > K 1 50

Eksterlando: 1 jaro Sm. 2.—,

> : 1/2 > > 1.—.

Anonca tarifo:

1 paĝo K 25.—, — 1/4 paĝo K 7.—,

1/2 > > 13.—, — 1/6 > > 4.—,

Por 7-12 anoncoj 25% rabato.

Por linioj laŭ interkonsento.

(UNU NUMERO KOSTAS 40 HELEROJN. — SPECIMENO KONTRAU RESPONDKUPONO).

ENHAVO-SADRŽAJ: Kroata (serba) ŝlosilo. — Kratki osvrt na god. 1910. — Š. Matejčić: Prilog k jazumijevanju sast. glag. oblika u Esperantu. — B u b a l o - S l a v i ć: El la mahometana — kroatu popola poezio. — P r s z i b y s z e w s k a - F i š e r: Seumorteco de amo. — G a w a l e w i t z - R o s e n s t o c k: La komediantino. — Humoraj.oj — Naŝi dopisi. — Diversaj sciigoj — Bibliografio. Societaj raportoj.

KROATA (SERBA) „ŜLOSILO“.

Naŝa »Stelo Bosnia« donijela je nama hrvatskim i srpskim esperantistima prekrasno iznenaĝenje, izdaviŝi hrvatski „Kluĉ Esperanta“.

Veĉ odavna osjeĉala se kod nas potreba za tim najvaŝnijim, najuspjeŝnijim »propagandilom« Esperanta, koji je veĉ iziŝao malone u svim jezicima.

Sigurno imade mnogo ljudi, ŝto se zanjimaju za Esperanto, no nije svakome moguĉe, da kupi skupe, opseŝne gramatike i rjeĉnike. Stoga »Kluĉ Esperanta« sadrŝaje u maloj broŝurici ĉitavu gramatiku Esperanta, vjeŝbe i rjeĉnik, pomoĉu kojega se moŝe malone sve prevoditi, ŝto je Esperantom napisano, jer sadrŝaje gotovo sve rijeĉi univervalnoga rjeĉnika Dra. L. Zamenhofs, izuzevŝi rijeĉi, koje se u ŝivotu manje upotrebljavaju i rijeĉi internacionalne, koje su svakome poznate.

Treba li da napiŝeŝ vaŝno kakvo pismo u daleki ŝvijet, a naslovník ne razumiye tvoga materinjega jezika, kao ni ti njegova, napiŝi pismo u Esperantu i za sluĉaj, da naslovník ne razumiye ni Esperanta, priloŝi pismu »Ŝlosilo« i on ĉe pomoĉu njega toĉno razumjeti sadrŝaj pisma. U tu je svrhu knjiŝica ŝtampana u malom formatu na lakom papiru, da ne nadmaŝuje propisane teŝine obĉinih pisama.

No ŝto je glavno, ĉitava knjiŝica stoji samo 5 filira, pak si svaki Esperantist lako moŝe nabaviŝi u svrhu propagande veĉi broj istih, da ih uzmogne dijeleti svojim prijateljima i znancima i tako pobuditi u njihov interes za Esperanto.

Prostor nam za danas ne dozvoljava, da se ovdje potanje osvrmemo i na drugu prekrasno opremljenu knjiŝicu, ŝto ju je izdalo ovo druŝto: »Gvidlibro tra Bosnio kaj Hercegovino«. Uĉiniti ĉemo to u rubrici »Bibliografio« buduĉega broja.

Ĉestitamo i hvalimo u ime ŝviju Esperantista naŝe domovine ovom mladom druŝtu, kome je uspjeło nakon polugodiŝnjega postojanja ŝvoga izvrŝiti ono, oko ĉega mi veĉ dvije godine uzalud nastojimo. Poduprimo ovo druŝto u svome radu i kupujmo ŝto veĉi broj ovih obih knjiŝica!

KRATKI OSVRT NA GODINU 1910.

(Nastavak).

Na polju nastave osobito ističemo obuku slijepih. Za što je baš za ove nesretnike Esperanto prava blagodat, razložit ćemo drugom zgodom; za sada samo konstatujemo, da broj privrženika među slijepima dnevice raste. Spominjemo samo po rumunjskoj kraljici Carmen Sylvi utemeljeni zavod „Vatra Luminoasa“ u Rumunjskoj, gdje je sama kraljica uvela Esperanto; zatim udrugu slijepaca Trignerosu u Mexiku, pak zavode slijepaca u Pragu, (Klár), Christianiji i t. d. U svim ovim zavodima obuka u Esperantu donša svijetla i radosti u tminu ovih nesretnika. — U učiteljskim krugovima našoj se stvari posvećuje sve više pažnje. Prije svega spominjemo ovdje »Esperanto — udrugu učitelja viših škola u Saskoj« (sjedište: Ries a. E.), pak svjetski internacionalni savez pedagoga, koji izdaje izvrsni pedagoški list »Internacia Pedagogia Revuo«.

Urednica našega lista izložila je na izložbi u Zagrebu, što su je prošle godine priredila učit. društva za grad Zagreb i okolicu, esperantske knjige, novine i t. d., da svrati pažnju hrvatskoga učiteljstva na našu stvar i dobila je za to od upravnoga odbora diplomu priznanicu. Kod nas u Hrvatskoj ima za raširenje Esperanta u učit. krugovima najviše zasluga umir. školski nadzornik F. Anschau, suradnik esperantskoga pedagoškog glasila: »Internacia Pedagogia Revuo,« koji je napisao već mnogo članaka u Esperantu u stručnim i inim listovima.

Mnogo je napredovao Esperanto prošle godine na polju **trgovine i industrije**. Mnogobrojne tvrtke izdale su svoje cjenike esperantski. Nemoguće je, ovdje sve nabrojiti, pa ćemo spomenuti samo velike tvrtke: Heinrich Ernemann, Dresden (fotografske potreštine); Hartmann i Braun, Frankfurt A. M. (elektrotehnika). Clément Bayard Levallois, Paris (tvornica automobila i aeroplana) i t. d., da pokazemo, da i svjetske trg. kuće priznavaju Esperanto. Spominjemo ovdje s radošću, da ima i u Zagrebu odlična tvrtka, koja se u tome povelala za ostalim velikim svjetskim trg. kućama: Svakome je sigurno poznata izvanredno dobra i prokušana »Mast za djecu«, koja izvrsno djeluje protiv svih nečistoća, upala i bolesti kože, rana i t. d. Vlasnik ljekarne, g. Dr. Vouk, dao je štampati reklamni tekst na omotu svake škatuljice te masti u 9 jezika, među ostalima i u Esperantu.

Malone sve trgovačke komore u Španiji i Francuskoj unapređuju Esperanto, a mnoge dopisiju u Esperantu, u Njemačkoj prihvatile su ga osim prijašnjih trg. komore u Brombergu, Kasselu, Karlsruhe i B., Liegnitzu i Scheidnitzu. — Internacionalno društvo za proučavanje trgovačke obuke u Bernu štampalo je program za IX. svoj kongres u Beču u jezicima njemačkome i Esperantu. — U Saint Etienne utemeljena je Eksportna kuća za domaće proizvode, koja dopisuje sa inozemstvom samo esperantski. Trgovačko društvo u Frankfurtu na Majni razaslalo je esperantski cirkular u pogledu posredovanja u namještanju trgovaca. — U Portlandu (Oregon, Mexiko) pokazala je korist Esperanta slijedeća činjenica: Organizacija trgovaca u Portlandu objelodanila je u »Amerika Esperanto« malu anoncu, na koju je dobila upravo pet puta više upita, nego na ikoju drugu anoncu. — U Saskoj osnovala se »Udruga za promicanje Esperanta u trgovini i industriji,« kojoj su pristupile već mnoge znatne tvrtke.

Na polju **prometa** donijela je g. 1910. neke važne činjenice. Ministarstvo željeznica u Austriji preporučilo je svojim činovnicima učenje Esperanta upozorivši ih na njegovu veliku važnost. U Buxtelu (Nizozemska) osnovalo se društvo činovnika željeznica za učenje i promicanje Esperanta. Spomenuti nam je, da je većina od njih potaknuta na taj korak time, što su mnogi putnici stavljali na njih upite u Esperantu. — Ured za strance u Budimpešti i društva za opć. stranaca u Ausburgu i Bad Godesbergu poprimili su Esperanto. — Na izložbi muhamedanske umjetnosti u Münhenu bio je uređen internacioni ured esperantski. I prospekti bili su štampani u Esperantu. — Za vrijeme svjetske izložbe u Brüsselu

osnovan bje tamo ured za iznajmljivanje stanova, gdje je bio uveden i Esperanto. — »Intelligence aud Tourist' s Bureau« u Australiji služi se dozvolom ministarstva Esperantom. — Zem. vlada u Novoj Zelandiji, odio za turisticu i njegu zdravlja, izdala je brošuru u Novoj Zelandiji u engleskom jeziku i Esperantu. U pomenutom odjelu dužni su činovnici, da uče Esperanto. — Velika i na svjetskome glasu putnička tvrtka Thos. Cooc & Son u Londonu priređuje športski tjedan za esperantiste u Shamperyu.

Broj članova svjetske udruge **Universala Esperanto Asocio**, koja nam je svima dobro poznata, narasao je u g. 1910 na 8000. »Delegitoj« ove udruge čine putnicima usluge od neprocijenive vrijednosti. Spominjemo samo jedno putovanje engleskih radnika (kojih 50) po Njemačkoj, koji su se pomoću delegata U. E. A. dakle pomoću Esperanta nevjerovatnim načinom okoristili na putu.

Redarstvo znamo, da se je g. 1910. velikim marom bacilo na Esperanto. Osobito se tu odlikuju gradovi Sutton (Engleska), Tarragona (Španija) Scheveningen (Nizozemska) i mnogi drugi.

Činovníštvo **cesta** u Rotterdamu i Dresdenu govori Esperanto. Nastale su mnoge esperantske udruge, koje nastoje olakotiti međunarodni promet među drugovima, kao na pr. međunarodna društva činovnika željeznica, esperantista, i udruge njemačkih željezničara esperantista. Savez elektro-ingenieura u Engleskoj, kojemu je predsjednikom Silvanus Thompson, poprimio je za općenje s inozemstvom Esperanto. Isto učinio je i »klub mladih aviatičara« u Parizu. Znameniti aviatičar Farman služi se Esperantom, da svoje učenike, koji ne govore francuski, uputi u svoje umjeće.

I u **vojničke krugove** utro si je Esperanto put. U Madridu postoji »Militista Asocio Esperanta« pod pokroviteljstvom samoga kralja Alphonša XIII., koji je, kako se sjećamo, Esperantu javno priznanje izkazao već time, kad je vrativši posjet franc. ministru predsjedniku Falliersu, izrekao esperantsku zdravicu. — U Baku (Kavkaz) postoji grupa esperantista časnika od 25 članova. — Francuski vojnički list »Armée moderne« objelodanjuje »Studije u vojn. tehn. esperantskom rječniku«, na kojima surađuju časnici iz Engleske, Austrije, Bugarske, Francuske, Španije, Mexika, Rusije i Sjevernih država sjeveroameričkih. — Institucija »Crveni križ«, koja je kako znamo već dugo sklona Esperantu, izdala je dosele esperantske vodiče u jezicima: franceskom, njemačkom, talijanskom, ruskom, danskom, švedskom i španjolskom. Osobite napretke gledom na Esperanto bilježi »Crveni križ« u Španiji. — Mjesečni časopis »Esperanto et Croix Rouge« promicat će daljnji uspjeh za Esperanto na tome polju.

(Svršit će se.)

PRILOG RAZUMJEVANJU SASTAVLJENIH GLAGOLSKIH OBLIKA U ESPERANTSKOME JEZIKU.

Piše *Šime Matejić*.

(Konac.)

Trajna radnja u sadašnjem vremenu (mi estas venanta) podudara se potpuno s običnim prezentom »mi venas«. Svršena radnja (mi estas veninta) regbi da nema pripadajućega oblika u nar. jezicima, pak je stoga potrebno, da se dublje zamislimo u njezin smisao, ako hoćemo da riješimo to pitanje. Uzmimo za to par primjera. »Mi estas veninta« znači: ja sam sada došao, »la letero estas skribita« znači: pismo je napisano, t. j. ono je baš sada dovršeno pisati, kad ja izgovaram ove riječi: Ne vidite li sada, da izbija odavle potpuna sukladnost toga vremena s našim perfektom? Zar nije također jasno, da je to radnja, koja je baš sada dovršena; dakle dovršena radnja u sadašnjosti? Iz toga slijedi, da perfekt

kod nar. jezika nije ništa drugo nego sadašnje dovršeno vrijeme u Esperantu. I tim se vremenom podudara i aorist, taj sporedni oblik za perfekt, koji u mnogim nar. jezicima niti ne postoji, što nam također potvrđuje, da je aorist samo drugi oblik za perfekt, t. j. prema našem shvaćanju nuzgredni oblik za dovršenu sadašnju radnju. Na koncu moramo spomenuti, da nemamo niti ovdje posebnoga oblika za namjeravanu radnju (mi estas venonta).

Sakupimo li sve ovdje rečeno, to dobivamo ovaj pregled:

Esperanto:	Nar. jezici.
Trajno sadašnje vrijeme	Prezent
Dovršeno sadašnje vrijeme	Perfekt ili aorist
Namjeravano sadašnje vrijeme	?
Trajno prošlo vrijeme	Imperfekt
Dovršeno prošlo vrijeme	Pluskvamperfekt
Namjeravano prošlo vrijeme	?
Trajno buduće vrijeme	Futur I.
Dovršeno buduće vrijeme	Futur II.
Namjeravano buduće vrijeme	?

Iz toga zaključujemo:

1. da su vremena u Esperantu potpunija, logičnija i pravilnija nego li u ikojem nar. jeziku;

2. da fali u nar. jezicima po jedno vrijeme sadašnjosti, prošlosti i budućnosti, a koja u Esperantu vrše sasvim dobro svoje funkcije.

3. da ne smijemo stoga nazivati esp. vremena imenima uobičajenim u svim nar. jezicima, već ih moramo označivati logičnim nazivima, t. j. onako, kako je to ovdje učinjeno;

4. da perfekt nije nikakvo prošlo vrijeme, kako se to krivo uvriježilo u svim nar. jezicima, već da spada u grupu sadašnjih vremena; napokon

5. da je glavno vrijeme prošlosti imperfekt, a nikako perfekt.

Za trajnu radnju u svim vremenima rabimo obično jednostavne glag. oblike (mi venas, mi venis, mi venos), pa se sastavljena vremena za takvu radnju samo u rijetkim prilikama upotrebljavaju, premda prosti oblici označuju samo vrijeme, a nikada radnju. Samo kad je baš potreba, da izričito naglasimo i radnju, moramo upotrebiti sastavljeni oblik. Što pak prosti oblici označuju vrijeme općenito bez obzira na radnju, to je donekle i uzrokom — osim gori spomenutih razloga — da smo navikli na uporabu jedino prostih oblika, a sastavljene puštamo previše iz vida tako, te ih u običnom govoru gotovo nikada ne upotrebljavamo.

Literatura parto de »Kroata Esperantisto«.

EL LA MAHOMETANA — KROATA POPOLA POEZIO.

I. NE DUKATOJ ESTAS LA TREZORO.

Dj'emal-bej' en lagon ĵetas sagon,
 Por nortpafi orflugilan nikson;
 Al li io el laget' parolas:
 »Ne sagĵetu bejo Dj'emal-bejo,
 Mi ne estas nikso kun flugiloj,
 Sed knabino, kiu trompas knabon;
 Mi forkuris de l' malbon' patrino,
 Min patrin' al nekarulo donas,
 Pro trezor' kaj or' al nekarulo.

Ne dukatoj estas la trezoro,
 Sed trezoro, kion amas koro «

II. AMATINO PRI AMATO.

Ho dianto, mia floro,
 Se mi havus semon vian!
 Mi jam sciis kie florus:
 Ĉe l' amato en la brusto,
 Kiam dormi li iraduŝ,
 La dianto odoraduŝ
 Kaj l' amato sopiraduŝ.

El la kroata lingvo tradukis: *Nikolao Bubalo-Slavić*, (Sarajevo, Bosno).

SENMORTECO DE AMO.

Dagna Prszibyszewska.

Li kuŝis morta. Ŝi sidis senlaute ĉe lia kapapogilo kaj kun stranga scivolo, ne fortunante la rigardon, observadis tiun palan vizagon kaj la duonfermitajn, malheligitajn okulojn...

Kiom li estis aminta ŝin... Lia amo kovradis ŝin per lukso de reĝaj vestoj kaj kronadis ŝian kapon per mirinda diademo, kiun ĉiuj estimis, antaŭ kiu ĉiuj surgenuigis en muta ravo. La flambrilo de liaj okuloj ĉirkaŭadis ŝian kapon per aŭreolo, kies pompa lumbrilo malheligis la kronojn de ĉiuj reĝinoj de l' tutmondo. Ŝi estis diino en klara regno de amo, ĉar neniam ĝis nun kaj neniu estis aminta virinon tiom, kiom li ŝin amis...

Kaj nun li kuŝis morta...

Kaj ŝi neniam plu ekrigardos en liajn okulojn kaj neniam legos en lli tiujn senvortajn parolojn, kiuj diradis al ŝi, ke ŝi estas suno, ĉirkaŭ kiu rondiras mondoj. Kaj neniam plu ŝi enspiros ebrigantan aromon de floroj, aromon, kiun lia amo larĝonde versadis en ŝian animon. La floroj velkiĝis, kaj la reĝan kronon forŝiris de ŝia kapo la senkompata mano de l' morto...

Ŝi ne kapablis fortunari la rigardon de la kvietaj vizaĝo de l' mortinto. Ŝi meditis pri grandaj oferoj, kiujn li alportadis ĉe ŝiajn piedojn, kaj ŝi meditis pri malvarma indiferenteco, per kiu ŝi lin pagadis...

Li kuŝis morta, kaj ŝi, sen malĝojo kaj sen larmoj, rigardadis lian rigidigitan vizagon, kiu eĉ antaŭ ne longe spiris per ĝojo kaj ravo... Ŝi estis trankvila, indiferenta, Preskaŭ gaja...

Malrapide ŝi levigis el la seĝo, etendis siajn brakojn kaj profunde, profunde ekspiris, kvazau ŝi estus liberiginta de peza, trudema penso.

Esperantigis *Dro Andreo Fiŝer* (Tiflis.)

LA KOMEDIANTINO.

Maryan Gawalewicz. El pola lingvo tradukis *Stanisław Rosenstock.*

Samtempe sur la afiŝo en la rubriko de forpermesitaj artistinoj aperis nomo de Felicia Stalewska; konfidencie oni nomadis ŝin malantaŭ la kulisoj kaj ĉe la publiko Stalka.

Stalka edzinigis... Oni paroladis ion duonlaŭte en la lastaj tempoj pri tiu ĉi edziĝo, sed tio ne estis la unua fojo. Ĉiujare aperadis tiuj samaj famoj kaj perdigadis nepruvitaj kiel grenventaĵo. Oni sciis, ke maljunaj Borowicz'oj prefere lasus sin vive fermi en la tombo, ol permesi al sia plejkarulo edziĝi kun aktorino, kio ankoraŭ!... Kia edzino ŝi estas por ilia filo?...

Tia Stalka estas bona kiel grandsinjora amatino, sed ne kiel edzino, legitima edzino, kiu enirus en honestan familion — kio ankoraŭ!... Artistino, kio ŝi estas?... Sur la scenejo oni povas rigardi ŝin tra la lorneto, sed ekster la scenejo nur de alte.

Kompatinda knabino, ŝi ĉi ne sciis, kian krimon ŝi faras, konsentante je la sekreta edziĝo kun homo, kiun ŝi ekamis, al kiu ŝi ekfidis, kiu sciis konvinki ŝin, ke tiu nepreco estas sola rimedo por ilia komuna feliĉo.

— Konsiderante la plenumitan faktan — li diris al ŝi — la gepatroj devos cedi kaj beni.

— Kaj se ili ne cedos?

— Ne timu, la gemaljunuloj tro min amos.

— Kaj se ili malbenos nin?

Li respondis al ŝi per ridado.

— Kio vagas al vi tra la kapo!... Kiu malbenas en la hodiaŭaj tempoj!...

Tio estas mezepokaj moroj.

La gepatroj ne malbenis, sed fermis la pordojn antaŭ la juna paro, kiu venis, por ĵeti sin al iliaj piedoj kaj konfesi ĉion humile.

— La sinjoro ne estas hejme — sciigis la servisto mallonge kaj koncize la plejkarulon ĉe la gepatra sojlo — kaj la sinjorino diris, ke ŝi ne akceptas, esceptinte se vi mem venos.

Al Stalka eksanceliĝis la genuoj, kiam ŝi ne akaŭdis ĉi tion, apogita al la brako de sia edzo; ŝi iris ĉi tien, kiel al Kanossa, kun batanta koro, kun larmoj en okuloj deprimita, timema, sen animo, kiel pentofarantino, ŝi volis elpeti pardonon pro sia eraro, ŝi volis fariĝi la plej humila servistino de tiu fiera patrino, kies filo kuraĝiĝis edziĝi kun ŝi kaj kiel honorplena homo pagi la ŝuldon de l' deloginto. Ne ekzistis ofero. Je kiu ŝi ne konsentus kun volonteco, kun plezuro, kun muta submetiĝo al la sorto. Kaj nun . . .

La servisto ĵetfermis la pordon kaj restigis la geedzojn malantaŭ la sojlo.

Trapenetris ŝin ia nepriskribebla timo, ia honto kaj senlima humiligo, ŝi rigidiĝis en la unua momento kaj devis apogi sin je l' muro, sentante, ke ĉio rondmoviĝas ĉirkaŭ ŝi en furioza turniĝo.

— Kio nun estos? — ŝi ekĝemis per voĉo de l' viktimo kondukata sur la eĉafodon, levigante al la edzo siajn grandajn, larmajn, dolorplenajn okulojn.

Li pripensis momenton, faris malkontentan mienon kaj donante al ŝi la brakon, diris kviete:

— Nenio, ni iros hejmen.

Tiu ĉi lia kvieto donis ali ŝi iom da bona espero; ŝi alkroĉiĝis al lia brako kaj flustrante kun subpremata plöregado.

— Vidu, vidu, kion ni faris! — ŝi sekvis lin deprimita, nerekoneble ŝanĝita.

Radikala rimedo ne sukcesis. Dio povis tian interligon beni, sed maljunaj Borowicz'oj neniam. La plejkarulo erare kalkulis, fidante tro multe la indulgecon kaj amon de siaj »gemaljunuloj« kaj la signifon »de plenumitaj faktoj.«

— Ni perdis filon! — vokis patose Borowiczowa — tiu ĉi komediantino forprenis al ni nian solinfanon.

La solinfano ne tiel tragedie konsideris sian sorton.

Se ni komencis naĝi, do ni naĝu, diris al ŝi la plejkarulo post la edziĝo. Amuzis lin pli multe, ol timigis la nova situacio, en kiu li troviĝis. Facilanimeco kun cinismo aldonadis al li humoron.

— Ni spitos reciproke! — li diris al la edzinoti — one povas tro longe daŭri.

Li ne perdadis fantazion kaj esperon. Bona mieno ne forlasadis lin. Li estis preparita je ĉio en unu momento.

— Granda afero! . . . ni helpas al ni sen la gepatroj, se ili ne volas vin akcepti — li ripetadis — oni devas montri al la gemaljunuloj, ke ni ne bezonas ilian gracon.

En profundo de l' animo tamen li esperis, ke la gemaljunuloj moliĝos, ke ili lasos sin kvietegi; li decidis atendi ĝis pasos la unua indigno de l' gepatroj. Dume interesis lin la neordinareco de l' nova stato. Li havis edzinon, li ne povis kredi tion . . .

Ŝagnis al li, ke ĉio tio ĉi restis kiel antaŭe, ke en lia rilato kun Felicio nenia novaĵo okazis; ili alparoladis unu la alion per »ci«, kiel antaŭe, li venadis, sidigadis vaste, kiel en sia propra hejmo, mastrumis, kiel ĉe si, poste li revenadis al sia fraŭla loĝejo, kiun li ankoraŭ okupadis.

Antaŭe li restadis iafoje ĉe ŝi por tagmanĝi, se ŝi lin invitis, nune ĉiutage ili sidigadis kune ĉe la tablo. Ne granda aliĝo . . . Edziĝaj katenoj tute lin ne premis; se ne estus la edziĝa ringo sur la figro, li ne sciis, ke li estas edzigit.

Tiel pasis unu semajno, la dua, tria . . . Incitis lin nur la pala, malgrasa kaj malgaja vizago de Felicio, ŝiaj ĉiam larmaj okuloj, ŝia silentema melankolio. Li riproĉis al ŝi, ke ŝi tro serioze traktas la aferon kaj melflan monaton spicas per maldolĉeco kaj larmoj.

— Mia kara, valoris edzigi, por ĝemi, sopiri kaj plori nune — li diris al ŝi kun riproĉo — Vi estas malsana, ĉiutage vi aspektas pli malbone, vi devas vin gardi. Konklude nenio fine aliĝis en nia situacio.

Ŝi balancadis la kapon kaj forviŝadis larmojn per la maniko de l' muslina jupo.

— Jes, jes, — ŝi diris per malĝoja voĉo — nenio aliĝis, do kial oni rifuzas al mi la rajton kaj titolon de via legitima edzino, sed ĝis la fino de l' vivo oni permesus al mi esti via . . . amatino! . . .

Li malamis tiajn pripensojn; foje malpacienca li diris al ŝi simple:

— Mia kara ne estu enuiga; vi fariĝis nune netolerebla ploremulino, antaŭe vi havis tiel bonan humoron.

Ĉiun tagon li venis malbonhumora, kolera, incitita; ŝagnis al li, ke kelkaj konatuloj deturnis sin de li sur la strato, kaj sinjorino prezidantedzino, kiun li renkontis kun la filino en la kaleŝo, ŝajnis, ke ŝi ne rimarkis lian saluton.

Li rakontis tion al ŝi, ne pripensante, kiel dolore li ŝin ofendas per siaj paroloj; ŝi ja sentis, ke tio okazis pro ŝi . . .

Ĉiuj provoj repaciĝi kun »la gemaljunuloj« malsukcesadis, ili resendis al li sen respondo leteron, en kiu li por la unua fojo postulis monon. Li devis postuli, ĉar la tuta provizo de kontanta mono elĉerpigis; je tiu helpo li certe kalkulis. Amo restas amo, kaj heredo restas heredo; tion ja la gemaljunuloj ne povas refuti.

Foje la maljuna advokato de l' patro aludis ion pri »senheredigo«. Borowicz ektemis kaj paliĝis, por la unua fojo venis al li en la pensojn tia eventualeco.

— Ili nur provu! — li ekminacis ilin, rakontante detale al Felicia la interparolon kun la advokato.

Li tute ŝin ne indulgis en sia sincereco. Ŝi elkonjektis, ke li staras sur malfortaj piedoj, ŝi lombardis sian tutan juvelaron, ĉiujn beneficajn donacojn, ŝi vendis la falsajn kaj la malhelbluan scenejan garnituron. Por ĉi tiu mono ili vivis dum ia tempo, sed poste ree mankis . . . Ŝi senigis de kelkaj pli multekostaj vestoj, kelkaj kostumoj, por nur ne postuli monon de la edzo; eĉ ne mirigis lin, de kie ŝi havis monon por elspezoj kaj por la tuta mastrumado. Li ŝajnis ne scii, ke ŝi jam de longe ne ricevadis salajron, ĉar la kontrakton kun la direkcio ŝi devis nuligi post la edziĝo . . . Ili ambaŭ mem decidis pri tio antaŭ la edziĝo; ŝi ja konsentis disigi de la scenejo, por ke ŝi povu des pli facile elpeti pardonon de la gepatroj.

Nune li komencis perdi humoron, li estis incitita, enprofundigadis en pensojn, sidigadis ĉe la fenestro apoginte la kapon sur la mano kaj ĝemis:

— Mia Dio, mia, Dio! . . . jen mi faris malsaĝojn; ĉio estas via kulpo, ni ne bezonis tiel rapidi! . . . oni povis antaŭe sciigi la gemaljunulojn, kvietigi ilin, pretigi, sed vi insistis . . . kiu tro rapide saltas, tiu baldaŭ haltas.

Ŝi rigardis lin kun dolora ekmiro:

— Kiel, vi ja sciis, ke mi devis . . . oni ne povis pli longe kaŝi — ŝi akdonis, malsuprenlevante la okulojn, kun ruĝiĝintaj vangoj.

Li eksvingis per la mano senpacience.

— Ho, granda afero! la krono ne falus de via kapo

Li diris tion severe, malafable, kun videbla bedaŭro kontraŭ ŝi.

— Mi faris por vi pli grandan oferon — li diris plue — mi ekriskis la tutan vivon, malpaciĝis kun la gepatroj, kun la mondo, kun la opinio, kaj nune kion ni havas ambaŭ de ĉio ĉi! . . . Ĉiam okazas tiel, kiam la homo faras ion senripense.

Ŝi malfernis la buŝon, por respondi al li, sed la vortoj haltigis en la gorgo; ŝi ekkonis tro malfrue, kiel ege venĝis sin je ŝi unu falsa paŝo en la vivo.

Ŝi kunpremis la lipojn kaj silentis, dume li kuraĝigita per ŝia silento, plue rezonadis pri sia pereigita sorto, minicadis, ke li devos sin mortpafi, se tia »hunda vivo« pli longe daŭros.

Fine li prenis la ĉapelon, surmetis ĝin sur la zorge frizitan kapon kaj ne-
ekrigardinte la edzinon, enpremitan en angulo de l' sofo sub la spegulo, palan,
tremantan sur la tuta korpo, subpremantan perforte la larmojn, kiuj trudis sin al
siaj okuloj, li foriris sen adiaŭdiro.

Malantaŭ la pordoj li ekmurmuris ankoraŭ ali si:

— Pro unu malsaĝaĵo, penti dum la tuta vivo! . . . Sacrebleu!

Post ĉirkaŭ du jaroj, granda aŭso sur la pordego de l' gastejo »sub kroko-
dilo« en malgranda galicia urbeto anoncis solenan prezentadon de migranta ak-
toraro sub la direkcio de Sro Anastazio Slomkiewicz. Sinjoro la direktoro reko-
mendadis al la estimata publiko precipe la faman opereton: »Gasparone« aŭ
»Italaj banditoj«, en kiu rolon de primadonino estis ludonta eksartistino de l'
operejo en X. Pino Felicia Stalewska.

Kompatinala Stalka revenis sur la scenejon, kaj la plejkarulo al la gepatroj.
Kiel ŝajnas, klopodoj pri eksedziĝo jam komenciĝis . . . Ili vivis kune tiel mal-
longe, apenaŭ kelke da monatoj.

La patrino Borowicz ne lasis sin kvietigi eĉ ĉe la ekvido de l' nepo . . .

— Kia nepo naskita de »komediantino«! . . .

HUMORAĴOJ.

Naiveco. La fama botanikisto, profesoro E. B. vojaĝis dum la libertempo
tra la montoj por serĉi diversajn plantaĵojn. Kunkolektinte per granda penado
sufiĉan kvanton da ili, li donis la botanikan ujon al iu vilagano, ke li sur sia
ĉevalo forportu ĝin al la proksima vilaĝo. La vilagano veninte en la vilaĝon,
trarigardis la saketon, kaj trovinte en ĝi herbojn li antaŭmetis ilin al sia ĉevalo.
Kiam la profesoro alvenis kaj ekscitite demandis pri siaj plantaĵoj, la vilagano
respondis indiferece: »Sinjoro, ne koleriĝu, jen mi tuj falĉos al vi plenan sakon
da herbo!«

Estas nur unu Dio. Profesoro de la malnovslava lingvo: Skribu sur la
skribotobulon la deklinacion de l' vorto »dio«. La lernanto iel skribis la singu-
laron kaj haltis. Profesoro: No, kaj la pluralon? Lernanto: Estas ja nur unu Dio.

Malsaĝaj demandoj. Malsaĝe estas demandi: 1. Trinkejmastron, ĉu la
vino valoras. 2. Ĉarpentiston kaj laboriston, ĉu li estas soifa. 3. Knabinon, kiom-
jara ŝi estas. 4. Literaturiston, ĉu li bezonas antaŭpagon. 5. Kuraciston, ĉu la
medicino helpas.

Definicio. La malgranda Ivo: Kio estas advokato, panjo? Patro: Advokato,
mia filo, estas homo, kiu du aliajn admonas, he ili interbatigu, kaj pro tio
unue demetu siajn jakojn, por ke li tiam povu forkuri kun jakoj kaj mono.

El »Krijes.«

Granda azeno Infano: Kara avo, hodiaŭ mi vidis ĉe la muelejo du aze-
nojn, unu el ili estis malgranda kiel mi, kaj la dua preskaŭ tiel granda kiel vi.
Avo: Ci mensogas, karulo. Azeno, tiel granda kiel mi, ja neekzistas!

Vojaĝante. Vojaĝanta riĉulo povis en iu malgranda urbeto neniel ricevi
ĉevalojn por forveturi. Vane atendinte jam longan tempon, li diris al la poŝtmastro:
»Sinjoro, se en dek minutojn ĉevaloj ne estos ĉi tie, mi tuj forveturos je via kosto!

Jemeršić.

Letero de zorgema patro. Surskribo: Al mia kara filo Andrija Lumpić
en Zagreb. — Mia kara flol! Jen mi sendas al vi malgrandan surtuton, kiun mi
kaj via patrino uzis plenajn 30 jarojn. Donu ĝin al la tajloro, ke li faru el ĝi
vintran kaj someran vestaĵon por vi, kaj se iom da ŝtofo restos, sendu ĝin hej-

men, por ke mi farigu el ĝi surtuteton por via plej juna frato. — Mi aŭdis, ke vi dstas mallaboremulo kaj vagulo, ĉar oni ĉiam vidas vin en Ilica*), kio min tiel ekkolerigis, ke mi nun sendas al vi nek unu moneron. Sed via patrino jen sendas al vi — sen mia scio — 10 kronojn, kaj mi diras al vi, ke, se vi ilin bone uzos, vi ree estos mia kara filo, sed se vi ilin malbonuzos, vi restos — azeno kaj mi via kar patro

Stjepan Lumpić.
(Trad. Fino Jožičič).

NAŜI DOPISI.

Internacia Ligo de Poŝtoticistoj. Pod ovim imenom osnovano je 22. siječnja t. g. u Dresdenu međunarodni Savez poŝtanskih činovnika, kojemu je cilj ujediniti poŝtanske činovnike sviju zemalja pomoću Esperanta. Taj posebni Savez nosit će dozvolom oblasti esperantski znak I L. d. P. izdatat će posebno glasilo s naslovom »Poŝta esperantisto,« u kojem će donaŝati sve ŝto se tiĉe poŝte i Esperanta. Tajnik poŝt. društva »Post-Esperantisten-Verein Zamenhof« g. Paul Schmidt, Dresden, Herberts trasse 23. moli nas posebnim dopisom, da ga obavijestimo, postoji li kod nas posebni esp. teĉaj za poŝt. činovnike, i da mu se jave adrese sviju poŝt. činovnika esperantista. Gospoda poŝtanski činovnici neka se izvole obratiti na gore navedenu adresu, da im se pošalju pravila i glasilo na ogleđ.

Internacia Diplomo por lernantoj. Laŭ peto de S-ro Durieux, la esperantista gazetaro afable diskonigis, ke en Lille (Francujo) ĝelernantoj ĉe la unuagradaj lernejoj ricevas, post ekzameno, diplomon de Esperanto.

Pli ol cent samideanoj petis specimenon de la dirita diplomo kaj multaj esprimis bedaŭron pri ĝia neuzebleco en sia urbo aŭ lando.

Tial S-ro Durieux starigis laŭ sama modelo belegan diplomon dukoloran, taŭgantantan ĉiulande por ĉiuj societoj same, kiel por profesoroj kaj instruistoj izolitaĵ, kiuj volos atestigi elementan instruitecon esperantan de unu aŭ kelkaj el siaj lernantoj.

La Komitato de S. F. P. E., kiu aprobis tiun diplomon, opinias, ke ĝi estas bonega propagandilo en la ĉiulanda junularo. Kredeble samopinios niaj legantoj.

Tiu diplomo, kies formato estas 34 × 44 cm., estas bele ornamita kaj jene redaktita:

Komenco bona, laboro duona.

INSTRUADO DE ESPERANTO

Per la jena DIPLOMO la subskribintoj atestas, ke
..... plenumis sukcese Elementan Ekzamenon
pri ESPERANTO (traduko en kaj el Esperanto, legado
klarigata, gramatikoj) kaj meritas la noton (tre bone, bone,
k. t. p.).

En, la 19.....

La La

*) La ĉefa strato en Zagreb, kie oni ĉiuevespere promenas.

Ĝi estas havebla ĉe la *Societa Franca por la propagando de Esperanto*, 33, rue Lacépède, Paris, je 0,06 Sm. (0,15 fr.) po 1 ekzemplero; je 0,20 Sm (0,50 fr.) po 4 ekzempleroj; je 0,40 Sm. (1 fr.) po 10 ekzempleroj. — Oni aldonu 0,04 Sm. (0,10 fr. se oni deziras ricevi la diplomojn en kartontubetoj.

Internacia Studenta Esperantista Frateco. Iz Newyorka primamo slijedeću obavijest: Dragi sumišljenici: Ĉast nam je obavijestiti Vas, da smo osnivali međunarodno bratstvo ĉaka esperantista, kojemu je cilj 1. pobratiti ĉaĉtvo ĉitavoga svijeta. 2. Sjedinjenje ĉaka sviju zemalja u propagantistiĉku zajednicu. 3. Raširivati Esperanta po ĉitavome svijetu Godišnja ĉlanarina 0 50 Sm (K 1'20). Dalnje obavijesti daje tajnik društva Sro *A. S. Arnold*, L. L. B. 24 St. Marks Place, New-York, U. S. A. (Ujedno nas moli ovo novoosnovano društvo, da im ŝaljemo obavijesti, novine, esp. knjige i t. d.

RAZLIĈITE VIJESTI.

O **SEDMOME KONGRESU.** Gradsko zastupstvo u Antverpenu odobriilo je 3000 franaka subvencije za kongres. Prigodom kongresa prikazivat ĉe se Kaatje glasovita igra u 4 ĉina od Paula Spaaha, u esperantskome prijevodu od predsjednika kongresa Dra. Van der Biest, (vidi Bibliografio str. 23.). Interpreti zapoĉeše veĉ svoje studije. Glumiti ĉe: gđjica Marie Verstraete — majka, gđjica Helena Bertrija — Kaatje, gđjica Magda Jansens — Pomona, g. Jules Verstraete — Jan, g. Karel Van Riju — otac.

Do 4. srpnja 1911. najavilo se 538 posjetnika kongresa

OBLIGATNO UVEDENJE ESPERANTA U ŜKOLI. Javili smo u posljednjem broju, da je visoka vlada u Samosu zakonom uvela obligatnu obuku Esperanta u ŝkole. Prva država, koja je zakonom uvela Esperanto — no neobligatno — bila je Maryland, u Americi. No Samos je prva država koja je zakonito uvela Esperanto obligatno u sve ŝkole. Esperantiste ĉe možda zanimati sadržaj dekreta izdanoga po samome vladaru:

„Mi, Andreo Emanuelo Kopasis, knez od Somosa u suglasju s glasovanjem parlamenta od Samosa izdajemo ovu odluku i dekret:

Jedini ĉlanak. — Ĉitava ŝtampa glasila društva Esperantista u Samosu ima se obaviti besplatno po službenoj tiskari, vlada je ovlaštena odrediti uvođenje Esperanta u sve ŝkole otoka, uvrstiti ga u nastavni plan kao obligatni predmet, i odrediti obučavanje u ŝkolama po ĉlanovima „Društva Esperantista u Samosu“.

Ovaj zakon stvoren u parlamentu i odobren po Nama ima se po vladi publicirati i postaje zakonom naŝe kneŝvine.

Dano u Port-Vathy, 8. listopada 1910.

Andreas Emm. Kopasis*.

Vaŝnome ovome uspjehu doprinješe naŝtojanja naŝega revnoga sumišljenika Dra. Anakreon Stamatiadis, utemeljitelja i predsjednika Samoskoga esperanskoga društva

POLICIJA U ANTWERPENU. Ŝef policije u Antverpenu pozvao je redare u esperantski teĉaj, kojemu se pozivu odazvalo 14 ĉasnika i 116 redara.

ESPERANTO I RADNICI. Novi radniĉki esp. teĉajevi i grupe ustrojene su u Limogu u Francuskoj, (nastojanjem predsjednika franc. keramfederacije, gosp. Tilles.), zatim u Sofiji (Bugarska) gdje je osnovana Laborista Esperantista Grupo u Wiesbadenu i u Budimpešti. Dodajemo, da u službenoj ŝtamparni u Samosu svi tipografi govore Esperanto.

TRGOVINA I INDUSTRIJA. Revni Esperantist Ed. Struth uređuje u Parizu kod budućega poljodjelskoga konkursa u velikoj palaĉi izložbu svoga poznatoga produkta, ŝto ga je nazvao esperantskim imenom „Mateo“ od 21. do 28. veljaĉe. Svoj ĉe odijel kao obiĉno okriti esperantskim barjacima.

BIBLIOGRAFIO.

Nove knjige. (Prolistao Josip Badalić.)

STANISLAV TOMIĆ: »LA VOJO AL VERO«. ORIGINALA VERKITA EN ESPERANTO PARIS. 1910. Malena knjižica, jedva da broji nešto preko tridesetak stranica, ali je tako puna misli, da čovjek ostane zapanjen čitajući ona zbijena poglavlja čiste filozofije. Karakterističan uvod, kojega nam je u patetičkom tonu autor gotovo odeklamovao, djeluje vanredno, a uz to nam podaje ključ k razumijevanju konačnoga rezultata autorova umovanja. Najradije bi cijeli uvod prepisali, kad bi nam to prostor dopuštao, jer je to zapravo biser subjektivne poezije. Ovako ćemo samo to reći, da je to biografija — u filozofijskom ruhu — čovjeka, koji se nakon silna lutanja u tuđini sjeća svoje mladosti riječima: »Plena je doloroj estis mia juneco. Pasioj, kun alportitaj en vivon, ĵetadis min de unu ekstremo al alia, kiel ondoj sendirektitan ŝipeton.«

Ponositi se svakako možemo mi hrvatski esperantisti g. Stanislavom Tomićem, danas već profesorom Esperanta, koji je u širokom esperantskom svijetu pronio svojim radom slavu hrvatskoga imena.

Od mnogih veoma laskavih kritika ovoga djelca, pisanih po čuvenim esperantistima preštampano ovdje kritiku najodličnijega esp. časopisa »REVUO«:

»Tute specialan atenton de niaj samideanoj ni altiras sur tiun bonegan kaj tre rekomendindan instruilon. Ĝi estas plej altgrade filozofia verko, tre noble elpensita, tre ĝuste elmetita, kaj tre regule skribita por plezuro de la legantoj. Ĉiu el la tridek ĉapitroj priparolas specialan temon, kaj estas pritraktajeto de gravaj filozofiaj demandoj kies konkludo mallonga, preciza kaj seka frapas kvazaŭ tranĉilbato. La libreto sin prezentas kun nur 36 paĝoj, sed ĝi estas tute grandvalora, leginda, studinda, pripensinda; ĝi altiras la koron kaj animon, ĝi estas unu el la plej interesindaj por la filozofoj. Pro tio, ĝi estas unu el la plej bonaj, utilaj kaj admirindaj verkoj en nia literaturo, kaj ĝia aŭtoro meritas plenan laŭdon kaj dankon.«

ERNEST NAVILLE: »LA DEVO«, preveo René de Saussure. Genevo 1910. U esperantističkom svijetu dosta je poznato ime glasovitoga francuskoga učenjaka Renée de Saussure, pa smo uvjereni, da nije potrebno tek posebno isticati, kako je vrstan njegov prijevod knjige jednoga od najglasovitijih filozofa E. Navillea. Mi tek to možemo reći, da je u interesu svakoga esperantiste, koji žele u izvrsnom esp. prijevodu čitati izvrsnu filozofsku lektiru, da si spomenuto djelo nabavi. (Knjižara Kündig, Corratierie 11. Genevo, Svisujo).

Dr. STANISLAV SCHULHOF: »PER ESPERO AL DESPERO« CHRUDIM 1911. Pjesnik Schulhof pokazao je svojom zbirkom od desetak pjesama, kako su netemeljite tvrdnje onih, koji niječu esperantu sposobnost za poeziju. »La reviviĝo«, pa osobito »Ĉe la forno« pjesme su pune čiste poezije, koja se može takmiti u ljepoti jezika sa zvonkim stihovima priznatih svjetskih pjesnika. Mi je preporučamo svakom esperantisti, koji se želi na izvoru napiti čiste poezije.

PAUL SPAAK: »KAATJE«. Kvarakta teatraĵo, esperantigita de Dro W. Van Der Biest, antaŭparolo de Emile Verhaeren. Paris 1911. Ako reĉemo, da je spomenuta drama Spaakova bila prikazivana preko stotinu puta u dvanaest gradova Belgije, Holandije i u Parizu, onda mislimo, da joj nije više nužno ĉiniti reklame. Kod pedesete predstave u Bruselju drĉao je znameniti pjesnik E. Verhaeren u kazalištu sveĉanu besjedu, gdje je prikazao sve vrline ovog ephalnoga literarnoga djela. Sav taj uspjeh prinukao je pripremni odbor za sedmi esp. svjetski kongres u Antverpenu, da to djelo bude za vrijeme prevedeno na Esperanto i prigodom kongresa prikazivano. Reĉeno uĉinjeno. Sám predsjudnik de la Sepa, Dr. W. Van Der Biest preveo s vanrednim uspjehom »Kaatje«, pa je tako zajamĉeno, da ĉe posjetnici kongresa uĉivati za izvedbe toga

svjetskoga djela. Ako se još spomene, da će se djelo glumiti u »Carskom nizozemskom kazalištu« u A po najboljim silama toga kazališta, onda je tim rečeno i to, da će uspjeh biti kao i užitak potpun i svestran. Radnja je uzeta iz holandskoga života u početku 17. stoljeća. Intimitet porodičnoga života nije možda nigdje tako dobro prikazan kao baš ovdje. I čita se s osobitim užitkom.

MAŬRO JÓKAI: »DU NOVELOJ« s mađarskoga preveo Johano de Luezenbacher. Paris 1911. »La edzino de l' falinto« i »Pola Rakonto« sadržaj su ove male knjižice, koja je kadra zainteresovati široki krug čitatelja. Ma da je Jókai najglasovitiji mađarski pisac, hrvatskoj je publici radi nesretnih političkih prilika posve nepoznata ličnost. Esperanto razdire taj kineski zid, pa će hrvatski esperantisti imati vanrednu zgodu, da se na ovaj način upoznaju »kun la plej glora hungara verkisto Maŭro Jókai.«

ESPERANTA BIBLIOTEKO INTERNACIA: de Esperanto Verlag Möller et Borel, Berlin. Nr. 13. Bulgaraj rakontoj de Ivan Minčev Vazov. Trad. At. D. Stanasov. Prezo 0,16 Sm.

Nr. 14 15. AMORO KAJ PSIĤE de Lucius Apulejiss, tradukis el la latina originalo *Emilo Pfeffer*. — Ovim dvim izvršnim djelcima povećala se opet spomenuta i poznata biblioteka, pak je svakome čitatelju najtoplije preporučamo.

MARC SANGNIER — Ofero de Monaĥo trad. de Dro Noel, Paris, katolika oficejo Esperantista, 10, rue Beranger. Prezo fr. 0,30 (0,12 Sm.). U kratko se ovdje prikazuje duševna borba monaĥa Augustina, koji želi da postane savršen, pa nastoji da se odreće svih ljepota prirode, koju je dosele toliko ljubio. Kad nakon teške borbe i samozataje dođe do ove odluke, ipak ne osjeća u duši zadovoljstva, već neku prazninu. San, u kojem mu se ukaže Isukrst sam, pouči ga, da Bog od njega ne traži ovakovih žrtava, nego naprotiv, da je Bog sve stvorio za čovjeka, koji ne smije da dobije ovih njegovih darova. I monah Augustin nađe opet mir duhovni i sreću nutarnju. Jezik je vrlo dotjeran, pak preporučamo tu knjižicu našim čitateljima.

LA IDIO ĆE LAFONTO de *benchieredo*; La pastelo de Fratta. Dvije pripovijesti sa talijanskoga jezika preveo A. Tellini. Dobiva se u: Esperanto, Oficejo, Bologna, Vallescura 11. Cijena 0,25 Sm. (60 fil.). Pripovijesti uzete su iz čuvenoga dijela »Memoari osamdesetgodišnjega starca« od obljubljenoga talijanskoga pisca Ipolito Nievo. Spomenuto se djelo isporučuje s djelima »Education-sentimentale« od Flauberta i »Vojna i mir« od Tolstoja, pak ne postoji slično u čitavoj talijanskoj literaturi.

Društvene vijesti

24. ožujka u 9 s. u večer obdržavat će se treća glavna skupština Društva Hrvatskih Esperantista sa slijedećim programom:

1. Pozdrav predsjednika.
2. Izvještaj tajnika i blagajnika
3. Izvještaj revizorâ i podijeljenje apsolutorija starom odboru.
4. Izbor novoga odbora.
5. Eventualija.

Skupština bit će kao obično u svratištu Royal, pak se pozivlju svi članovi i prijatelji Esperanta da prisustvuju skupštini.

Tajnik.

Societaj sciigoj.

La 24-ten de Marto, jela 9a vespere, oharos la trio ĉefmaido de la D. H. E. kun sehvouta programo:

1. Saluto de l' prezidanto.
2. Raportoj de l' sekretario kaj kasisisto.
3. Raporto de l' revizantoj.
4. Elekto de l' nova komitato.
5. Eventualajoj.

La kunsido okazos en la sama lopalokiel kutime. Ĉiuj membroj kaj amikoj de Esperanto estas afable invitataj ĉeesti la kunsidon.

La sekretario.